

KURUL KARARI**Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan:****KURUL KARARI****Karar No:** 11038**Karar Tarihi:** 23/06/2022

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 23/06/2022 tarihli toplantısında; Doğal Gaz Dağıtım Şirketleri İçin Tarife Hesaplama Usul ve Esasları (Metodoloji) uyarınca, doğal gaz dağıtım şirketlerinin üçüncü tarife uygulama dönemi tarife hesaplamalarında işletme gideri bileşeninin belirlenmesine yönelik olarak aşağıdaki Karar alınmıştır.

MADDE 1- (1) İşletme gideri bileşeninin hesaplanmasında dağıtım şirketlerinin 2019, 2020 ve 2021 (baz dönem) yıllarında gerçekleşen işletme giderleri esas alınır.

(2) İhale şartnamesinde belirtilen sistem kullanım bedeli uygulama süresi üçüncü tarife uygulama dönemi içerisinde dolacak şirketlerin işletme gideri bileşeninin hesaplanmasında, ilgili dağıtım şirketinin ihale şartnamesinde belirtilen sistem kullanım bedeli uygulama süresinin dolduğu yıl dahil son üç yıllık dönem baz dönem olarak kabul edilir.

MADDE 2- (1) İşletme gideri bileşeni hesaplamaları kapsamındaki güncelleme işlemi, üçüncü tarife uygulama dönemine ait gelir gereksinimi hesaplamalarında yer alan tutarlara baz olan tüketici fiyat endeksi ve ilgili yıl Haziran ayı için açıklanan tüketici fiyat endeksi dikkate alınarak yapılır.

(2) Teknoloji giderleri ile araç kira giderlerine yönelik güncelleme işlemi, ilgili dönemdeki döviz kurlarındaki değişim oranı dikkate alınarak yapılır.

MADDE 3- (1) Sabit ve değişken işletme gideri bileşenleri toplamından oluşan baz işletme giderleri içerisinde yer alan personel giderleri ile dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler için tahakkuk eden giderlerden personel gideri ağırlıklı olan kalemler, söz konusu giderlerin sektör bazlı oransallığı dikkate alınarak yeniden dağıtım işlemine tabi tutulur.

(2) Baz dönem içerisinde gerçekleşen asgari ücret artışının, baz dönem tüketici fiyat endeksindeki artıştan fazla olması durumunda, dağıtım şirketinin ortalama personel sayısı ile işverenlere sağlanan asgari ücret desteği dikkate alınarak her bir dağıtım şirketi için işgücü maliyeti artış etkisi hesaplanır. Hesaplama sonucu elde edilen etki personel gideri karakterli baz işletme gideri kalemlerine yansıtılır.

(3) Birinci ve ikinci fıkrada yer verilen hesaplamalar sonucu elde edilen baz işletme giderleri; küme, kıyaslama birimi ve yıl bazında mukayese işlemine tabi tutulur.

(4) Kümeleme analizi aşağıdaki esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir.

a) Kümeleme analizinde dağıtım şirketlerinin hizmet verdiği müşteri sayıları, inşa edilen boru hattı uzunluğu, mevcut istasyon sayıları ve hizmet verilen ilçe sayıları kullanılır.

b) Kümleme analizi, aşamalı olmayan analiz yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilir.

c) Kümleme analizi sonucu elde edilen kümeler, anlamlı istatistikler üretecek sayıda dağıtım şirketi içerecek şekilde oluşturulur.

(5) Mukayese işlemine esas kıyaslama birimleri; birbiri ile ilişkili olan, aynı fiziksel değişkenlere göre değiştiği kabul edilen ve/veya aynı hesaplar altında muhasebeleştirilen giderlerin gruplandırılması suretiyle elde edilir.

(6) Kıyaslama birimleri; müşteri sayısı, istasyon sayısı, boru hattı uzunluğu ve ilçe sayısı fiziksel değişkenlerinden biri ya da birkaçı kullanılarak mukayese edilir.

(7) Mukayese işlemi, kıyaslama birimlerinin ilişkili fiziksel değişkenlere bölünmesi suretiyle gerçekleştirilir. Söz konusu değerlere istatistiki yöntemler uygulanmak suretiyle kıyaslama birimi ve yıl bazında her bir kümeyi temsil eden birim değerler elde edilir.

(8) Şirket bazında hesaplanan birim değerler, ilgili kümeyi temsil eden birim değerlere %20 oranında yaklaştırılır.

(9) Yaklaştırma işlemi sonucu elde edilen yeni birim değerler ile yaklaştırma işlemi öncesindeki birim değerlerin kıyaslanması suretiyle ilgili dağıtım şirketi için esas alınacak değişim oranı hesaplanır. Birden fazla fiziksel değişken ile ilişkili kıyaslama birimlerine esas değişim ihtiyacının tespitinde ağırlık oranı olarak; boru hattı uzunluğu için %34,12, istasyon sayısı için %1,74, müşteri sayısı için %62,45 ve ilçe sayısı için %1,69 esas alınır.

(10) Dokuzuncu fıkra kapsamında yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen değişim oranları ile dağıtım şirketinin ilgili kıyaslama birimlerine ait gider gerçekleşmesi dikkate alınarak kıyaslama sonrası işletme giderlerine ulaşılır.

MADDE 4- (1) Baz dönemde mevcut dağıtım bölgesine şehir ilave edilen dağıtım şirketleri için, baz dönem yıllarından ilave şehir etkisi yansımayanlara ilişkin eş baza getirme işlemi uygulanır. Söz konusu işlemde, 5 inci maddenin birinci fıkrasında yer verilen sabit etki oranına tekabül eden tutar dikkate alınır.

MADDE 5- (1) 4 üncü madde kapsamında yapılan düzeltme işlemi sonrası elde edilen yeni kıyaslama sonrası işletme giderleri, kıyaslama birimleri bazında olmak üzere, ilgili birimlerin ilişkili oldukları fiziksel değişkenlerde meydana gelen değişimler dikkate alınarak eş baza getirilir. Eş baza getirme işleminde, sabit ve değişken etki oranı %50 olarak dikkate alınır.

(2) Kıyaslama birim tutarlarının değişken kısmına yönelik eş baza getirme işleminde, fiziksel değişkenlerin etkisi için 3 üncü maddenin dokuzuncu fıkrasında yer verilen oranlar esas alınır.

(3) Eş baza getirme işlemi neticesinde; baz dönem ilgili yıl işletme giderinin baz dönem ortalama değerini aşması halinde, kıyaslama sonrası işletme gideri ile baz dönem ortalama değerinin büyük olanı ilgili yıl eş baza getirilmiş işletme gideri olarak esas alınır. Aksi durumda, eş baza getirme işlemi neticesinde elde edilen değer doğrudan kabul edilir.

MADDE 6- (1) Metodolojinin 15 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendi kapsamındaki giderler için 5 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca hesaplanan ilgili yıl eş baza getirilmiş işletme giderleri ortalamasının %5 oranına tekabül eden tutar dikkate alınır.

MADDE 7- (1) 5 inci madde kapsamında hesaplanan baz dönem eş baza getirilmiş işletme giderlerinin ortalaması ile 6 ncı madde uyarınca elde edilen tutarın toplamı, verimlilik parametresi hesaplamalarına esas işletme gideri olarak dikkate alınır.

(2) Birinci fıkraya uyarınca elde edilen değer, üçüncü tarife uygulama döneminin her bir tarife yılı için fiziksel değişkenlerde öngörülen değişim oranı, 3 üncü maddenin dokuzuncu fıkrasında yer verilen ağırlıklar ve 5 inci maddenin birinci fıkrasında yer verilen etki oranları dikkate alınarak büyütülmesi suretiyle, üçüncü tarife uygulama döneminin her tarife yılı için verimlilik parametresi uygulanacak işletme giderleri elde edilir.

(3) 4 üncü madde kapsamındaki ilçeler hariç olmak üzere, gider gerçekleşmeleri baz işletme giderine yansımayan ilçeler için; personel sayısı, mevcut dağıtım bölgesine uzaklık, şehir girişi istasyonu gereksinimi, gaz verme tarihi ve ilçeye yönelik öngörülen fiziksel değişkenler dikkate alınarak üçüncü tarife uygulama dönemine yönelik işletme gideri öngörüsü yapılır. Öngörülen değer, 5 inci maddenin birinci fıkrasında yer verilen sabit etki oranına tekabül eden tutarı, verimlilik parametresi uygulanmış işletme giderlerine ilave edilir.

(4) İlgili ilçe için ikinci fıkraya kapsamında hesaplanan değişken etki ile sabit etki toplamının üçüncü fıkraya kapsamında öngörülen toplam değerden büyük olması durumunda üçüncü fıkraya kapsamında öngörülen tutar doğrudan dikkate alınır. İlgili ilçeler için gaz verme tarihine ilişkin öngörüler ile gerçekleşme farklılıklarından kaynaklanan işletme gideri etkisi bir sonraki tarife uygulama döneminde düzeltilir.

(5) Verimlilik parametresi uygulanacak işletme gideri hesabında kullanılan fiziksel değişkenlere yönelik öngörüler ile tarife uygulama dönemi içindeki gerçekleşme farklılıklarından kaynaklanan işletme gideri etkisi bir sonraki tarife uygulama döneminde düzeltilir.

MADDE 8- (1) Metodolojinin 16 ncı maddesinin beşinci fıkrasının (a) bendi uyarınca; periyodik muayene ve sayaç kalibrasyon gideri, ısıtma gazı gideri, kokulandırma gideri, sigorta gideri, Katma Değer Vergisi, Kurumlar Vergisi ve Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi hariç diğer vergi, resim ve harçlar ile ilgili mevzuat kapsamında tahakkuk eden yıllık lisans ve katılım bedellerine ilişkin üçüncü tarife uygulama dönemine yönelik öngörüler, söz konusu gider kalemlerinin ilişkili oldukları değişkenler kullanılarak yapılır. Bu kalemlere ilişkin öngörü değerleri verimlilik parametresi uygulanmış işletme giderlerine ilave edilir.

(2) Katma Değer Vergisi, Kurumlar Vergisi ve Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi hariç diğer vergi, resim ve harçlar kapsamında yer alan doğal gaz alım damga vergisi, periyodik muayene ve sayaç kalibrasyon gideri, ısıtma gazı gideri ve kokulandırma giderinin tespitinde esas alınan değişkenlere ait öngörü değerleri ile üçüncü tarife uygulama dönemi gerçekleşmelerinin farklı olması halinde, söz konusu farklılıktan kaynaklanan sapmalar bir sonraki tarife uygulama döneminde düzeltilir.

MADDE 9- (1) Metodolojinin 16 ncı maddesinin beşinci fıkrasının (c) bendinde yer verilen giderlere yönelik hesaplamalar aşağıdaki esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir.

a) Baz döneme ait teknoloji giderleri, kira giderleri, gider sayılan demirbaşlar ile dağıtım faaliyetinde kullanılan şebeke harici varlıkların Kurul tarafından uygun görülen kısmı hesaplamalara esas kalemler olarak dikkate alınır.

b) (a) bendi uyarınca tespit edilen tutarlar, uyumlaştırılmış teknoloji ve uyumlaştırılmış kira giderleri olarak sınıflandırılır.

c) Baz döneme ilişkin sınıflandırılmış gider kalemleri ile kıyaslama sonrası işletme giderlerinden oluşan panel veri seti, her iki gider sınıfı için ayrı şekilde ve küme bazında olmak üzere panel veri analiz yöntemleri kullanılarak analize tabi tutulur.

ç) Analiz sonucunda her iki sınıf için dağıtım şirketi bazında elde edilen tahmin değerleri ile (b) bendi uyarınca hesaplanan tutarlar kıyaslanır. İlgili sınıf için elde edilen tahmin değerinin hesaplanan tutardan farklı olması halinde, aradaki farkın %25'ine denk gelen değer tespit edilir. Söz konusu değer, hesaplanan tutar ile tahmin değerinden küçük olanına eklenir.

d) Kira giderleri için bu fıkranın (ç) bendi kapsamında elde edilen değer, işletme gideri bileşeni hesabına esas kira gideri değeri olarak kabul edilir.

e) Teknoloji giderleri için bu fıkranın (ç) bendi kapsamında elde edilen değer, 5 inci maddenin birinci fıkrasında yer verilen etki oranları dikkate alınarak sabit teknoloji gideri ve değişken teknoloji gideri olarak ikiye ayrılır. Her bir dağıtım şirketi için müşteri başı değişken teknoloji gideri hesaplanır. Müşteri başı değişken teknoloji giderinden hareketle istatistikî yöntemler kullanılarak küme bazında müşteri başı değişken teknoloji gideri ortalaması hesaplanır. Dağıtım şirketinin bulunduğu kümeye ait müşteri başı değişken teknoloji gideri ortalaması ile dağıtım şirketinin müşteri sayısının çarpılması suretiyle bulunan tutar, sabit teknoloji gideri ile toplanır. Elde edilen tutar, dağıtım şirketinin üçüncü tarife uygulama dönemi için planlanan teknoloji gideri ile karşılaştırılır ve bu iki tutardan düşük olanı, işletme gideri bileşeni hesabına esas teknoloji gideri olarak esas alınır.

f) İşletme gideri bileşeni hesabına esas şebeke harici varlık değerlerinin 3 üncü ve 4 üncü maddeler uyarınca hesaplanan kıyaslama sonrası işletme giderlerine oranı üçüncü tarife uygulama döneminin her tarife yılına ait verimlilik parametresi uygulanmış işletme giderlerine tatbik edilir. Elde edilen nihai değerler verimlilik parametresi uygulanmış işletme giderlerine ilave edilir.

MADDE 10- (1) Metodolojinin 16 ncı maddesinin beşinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca, dağıtım şirketinin talebi halinde, verimlilik parametresi uygulanmış işletme giderlerinin %1'ine tekabül eden tutar işletme gideri bileşeni hesaplamalarında Ar-Ge bütçesi olarak dikkate alınır. Üçüncü tarife uygulama dönemi için gerçekleşen Ar-Ge kapsamındaki harcamaların bütçeden düşük kalması durumunda aradaki fark bir sonraki tarife uygulama dönemi hesaplamalarında düzeltmeye konu edilir.

MADDE 11- (1) Metodolojinin 25 inci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları uyarınca ilgili şartları sağlayan dağıtım şirketlerinin işletme gideri bileşenine kurumsal performans teşviki eklenir.

MADDE 12- (1) Dağıtım şirketinin talebi halinde, Doğal Gaz Dağıtım Şebekesinin Sıvılaştırılmış Doğal Gaz (LNG) veya Sıkıştırılmış Doğal Gaz (CNG) ile Beslenmesine İlişkin Usul ve Esasların (CNG veya LNG Alım Usul ve Esasları) 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca gerçekleşen CNG veya LNG alım fiyatı ile dağıtım şirketi tarafından ilgili dönemde uygulanan fiyatlar arasında oluşan farkın karşılanmasına yönelik olarak tarife uygulama dönemi için öngörülen tutar, işletme gideri bileşenine eklenir ve perakende satış tarifesi revize edilir.

(2) Birinci fıkra uyarınca öngörülen tutar ile üçüncü tarife uygulama döneminde gerçekleşen tutar arasında fark olması halinde, söz konusu fark bir sonraki tarife uygulama döneminde düzeltilir.

(3) Tarife uygulama dönemi için doğal gaz dağıtım şirketleri tarafından birinci fıkra kapsamında talep edilmeyen doğal gaz fiyat farkları, ilgili doğal gaz dağıtım şirketlerinin bir sonraki tarife uygulama dönemi hesaplamalarında dikkate alınır.

(4) CNG veya LNG Alım Usul ve Esaslarının 5 inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca gerçekleşen CNG veya LNG alım maliyeti sonraki tarife uygulama dönemi hesaplamalarında dikkate alınır.

(5) CNG veya LNG Alım Usul ve Esaslarına uygun olarak yapılmayan CNG veya LNG alımlarında oluşacak bedel farkı doğal gaz dağıtım bölgesindeki tüketicilere yansıtılmaz.

(6) CNG veya LNG Alım Usul ve Esaslarına uygun olarak yapılan CNG veya LNG alımlarına ilişkin fiyatlar, emsal uygulamalar ve sektör verileri dikkate alınarak gerek görülmesi halinde analiz edilebilir.

MADDE 13- (1) Diğer gelirler bileşenine yönelik hesaplamalar aşağıdaki esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir.

a) Baz dönemin her yılına ilişkin diğer gelirler toplamı, 5 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca hesaplanan işletme giderlerinde baz dönem son yılına göre meydana gelen değişim oranı dikkate alınarak eş baza getirilir. Eş baza getirme işleminde baz dönem içindeki makul olmayan artışlar düzeltilerek dikkate alınır.

b) Eş baza getirilmiş tutarların ortalaması alınmak suretiyle üçüncü tarife uygulama dönemi başı büyütmeye esas değer hesaplanır. Söz konusu değer, verimlilik parametresi uygulanacak işletme giderlerindeki değişim oranı dikkate alınarak büyütülür ve işletme gideri bileşeni hesaplamalarında büyütülmüş tutarlar dikkate alınır.

c) 7 nci maddenin üçüncü fıkrasında tanımlanan haller için yapılacak diğer gelirler öngörüsünde, (b) bendi kapsamında hesaplanan büyütülmüş tutarların verimlilik parametresi uygulanacak işletme giderlerine oranı kullanılır.

ç) 7 nci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca, üçüncü tarife uygulama dönemi için hesaplanan verimlilik parametresi uygulanacak işletme giderlerinde düzeltme işlemi yapılması durumunda, (b) bendi kapsamında hesaplanan büyütülmüş tutarlar da düzeltmeye konu edilir.

d) Metodolojinin 17 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca; diğer gelirler bileşeni kapsamındaki gelir kalemlerine ait öngörü tutarları ile ilgili tarife uygulama dönemi gerçekleştirmelerinin farklı olması halinde, söz konusu farklılıktan kaynaklanan sapmalar bir sonraki tarife uygulama dönemi hesaplamalarında düzeltmeye konu edilir.

MADDE 14- (1) Üçüncü tarife uygulama döneminin her bir yılında gerçekleşecek asgari ücret artışının, üçüncü tarife uygulama döneminin her bir yılında gerçekleşecek tüketici fiyat endeksindeki artıştan fazla veya eksik olması durumunda, dağıtım şirketinin ortalama personel sayısı ile işverenlere sağlanan asgari ücret desteği dikkate alınarak her bir dağıtım şirketi için yıllık işgücü maliyeti değişim etkisi hesaplanır. Söz konusu etki, bir sonraki tarife uygulama dönemi hesaplamalarında düzeltmeye konu edilir.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) İhale şartnamesinde belirtilen sistem kullanım bedeli uygulama süresi üçüncü tarife uygulama dönemi içerisinde dolacak şirketlerden;

a) İkinci tarife uygulama dönemi öncesinde dağıtım lisansı alanlar için 3 üncü ve 9 uncu maddeler uyarınca yapılacak analizlerde elde edilen sonuçlar esas alınır.

b) İkinci tarife uygulama dönemi içerisinde dağıtım lisansı alanlar için 3 üncü ve 9 uncu maddeler uyarınca yeniden analiz yapılır.

MADDE 15- (1) Bu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 16- (1) Bu Kararı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanı yürütür.